

СТАНОВИЩЕ

за дисертация на тема: „ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПОЛИТИКАТА ЗА БОРБА СРЕЩУ ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ПРОВЕЖДАНА ОТ ОРГАНИТЕ НА МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“, за присъждане на ОНС „Доктор“, разработена от Красимира Павлова Георгиева, редовен докторант по докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социална политика“, професионално направлени 3.4 Социални дейности.

От доц. д-р Бойчо Йорданов Бойчев

Дисертационният труд съдържа 200 страници, разработени в увод, четири глави с изводи и препоръки и заключение. Списъкът на използваната литература включва 166 заглавия, от които 155 на кирилица и 11 на латиница. Към основния текст са приложени 4 фигури и 3 таблици, а към паратекстовете – „Приноси на дисертационния труд“, „Списък на използваните съкращения“, „Публикации по дисертационния курс“ и приложение „Класификация на общините по признак „брой на населението“.

1. Актуалност на разработения в дисертационния труд проблем

Актуалността на темата се обуславя от два фактора. Първият е свързан с необходимия по-детайлен анализ на съществуващите политики, насочени към справяне с обществено значимия проблем на нарастване на противообществените прояви на подрастващите и на детската престъпност, а като цяло – с феномена на детското девиантно и делинквентно поведение. От друга страна са случаите на тежки посегателства срещу личността, извършвани от деца, които привличат общественото внимание към *мерките*, които се предприемат от страна на централната и местна власт и резултатите от тяхното прилагане.

Актуалността на проблема задава и необходимостта да се изследва политиката, отнасяща се до борбата срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, която се провежда от органите на местното самоуправление на територията на общините в Република България, като се разкрива характерът на различните подходи към противообществените прояви на непълнолетните правонарушители. Затова и фокусът на целта в дисертацията е да се посочат *възможностите*, които дава сега действащата правна система в страната и в тази перспектива да се оценят действията на органите на местно самоуправление за предотвратяване на тези прояви. Красимира Георгиева правилно е посочила, че именно на тази основа могат да се формулират препоръки за онова което е необходимо да се промени в подходите и политиките.

2. Равнище на познаване на проблема

Докторантът Красимира Георгиева показва, че има съвременен и задълбочен поглед върху проблема и водените политики за справяне с него. Затова и задачите (9 на брой), които си поставя са релевантни на целта и позволяват по-ясно да се открият *обектът* и *предметът* на изследването. Като *обект* е изведена „*политиката* за борба срещу

противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, провеждана на ниво община в Република България“ (с. 9 от Дисертацията), а като *предмет* – „оценката на средствата и методите на публичната политиката за справяне с детската престъпност и на действията на органите, които я реализират, както и на правно-нормативната ѝ уредба“ (с. 9 от Дисертацията). Дисертантът използва и се позовава на сравнително широка (но адекватна на проблема) база от научни публикации на български и чужди автори, стратегически и нормативни документи, официална статистическа информация, както и на резултати от аналитични доклади, касаещи различни аспекти на борбата срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Това позволява задачите да бъдат изпълнени, а целта да бъде постигната.

Детайлно са разгледани основните понятия имащи фундаментална роля при разработката на дисертационния труд. Първият параграф на първа глава е посветен на дефинирането на понятието „политика“, а вторият – на производния термин „публична политика“. Това е направено логически последователно, със спазване на логическия закон за обратното отношение на съдържанието и обема на понятията. От своя страна, в първия параграф на втора глава понятийният инструментариум прецизно е допълнен с необходимите за анализа термини „дете“, „малолетен“, „непълнолетен“, „противообществени прояви“. Предложените дефиниции са съгласувани със съществуващите в законите и нормативните актове. Красимира Георгиева проследява и дебата за степента на припокриване между понятията „противообществена проява“ и „престъпление“.

Като цяло дисертантът показва високо ниво на познаване на нормативната рамка за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Същевременно демонстрира аналитични и обобщаващи способности при представянето на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, провеждана на ниво *община*, която определя като „местна социална публична секторна политика, която се формулира и осъществява чрез специфичните процедури за вземане на решения от органите на местно самоуправление и се изразява в приемане на стратегии, планове и програми за реализиране на политиката“ (*Дисертация*, стр. 54, *Автореферат*, стр. 18). Така в трета глава на дисертацията наред с изясняването на мястото и ролята на общината в изследвана политика се прави и описание на тази политика на ниво *малка* и *голяма* община. В даденото в края на главата обобщение, се изтъква, че „за да бъде установено действителното състояние на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните провеждана на ниво община е необходимо да се проследят процеси, които търпят своето развитие във времето“ (*Дисертация*, стр. 82, *Автореферат*, стр. 23).

3. Методика на научното изследване

При постановката на изследването дисертантът подробно изяснява разликата между *изследване* на политиката и *анализ* на политиката, като заключава, че „анализът на публичните политики обхваща и влиянието, което те оказват върху обществото през периода на своето приложение и последиците от тях върху

населението и самите изпълнители на политиката (публичните структури)“ (Дисертация, стр. 85).

Логически обосновано и методологически правилно са формулирани целта и задачите на изследването. За нуждите на дисертацията е използвана методика за анализ на публични политики, разработена от Министерството на планирането и интеграцията на Република Чили. Според Красимира Георгиева, методиката „съдържа концепции и критерии за анализа, които биха могли да послужат като подходящ научен инструмент за изследване на българската политика за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните“ (Автореферат, стр. 24). Методиката е адаптирана и приложена към данни на Националния статистически институт, годишни отчети за дейността на Централната и местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, аналитични доклади на държавни органи и администрации, отчетни доклади на кметове на общини.

Концептуалният модел за анализ на публични политики е в основата на направената оценка на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните по критериите кохерентност (съгласуваност), уместност, достатъчност, ефикасност и ефективност. Въз основа на изследването и анализа на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, провеждана от органите на местно самоуправление в Република България са направени обосновани изводи, а във връзка с тях са дадени и адекватни препоръки, които могат практически да бъдат осъществени при провеждането на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

4. Научни и научно приложни-приноси на дисертацията

Приносите на дисертационния труд на Красимира Георгиева са в две насоки::

А) Теоретични приноси:

1/ Цялостно и детайлно представяне и анализиране на публичната политика за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Такъв до момента не е правен на равнище *община* в Република България.

2/ Адаптиране на Методиката за оценка на публични политика, разработена от Дирекцията за оценка на социалното разслоение към Министерството на планирането и интеграцията на Република Чили към българските условия.

3/ Прилагане на избраната методика към конкретната политика на конкретни общини (шест малки общини - Пордим, Струмьани, Ценово, Малко Търново, Бяла, Лъки) и изработване на комплексна оценка на базата на заложената в нея система от критерии. Разработване на концептуален модел за анализ на тази политика и чрез него изработване на комплексна оценка за националната политика за закрила на децата-жертви на трафик на основата на пет критерия - съгласуваност, уместност,

достатъчност, ефикасност и ефективност. Чрез нея са идентифицирани определени „тесни места“ в политиката и на тази база са формулирани конкретни препоръки, годни за непосредствено практическо приложение, насочени към тяхното преодоляване;

Б) *Научно-приложни приноси:*

4/ Въз основа на проведеното изследване и представения анализ на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, провеждана от органите на местно самоуправление в Република България, е предложено извършване на административно-териториална реформа в България с цел подобряване на управлението по места и повишаване на ефективността и ефикасността на провежданите политики на общинско ниво.

5/ Изводите и препоръките на изследването и анализа носят в себе си висок потенциал за използването им в практиката, което би повишило административния капацитет на органите, които я формулират и прилагат.

5. Оценка на приносите на дисертационния труд

В Автореферата (стр. 34) към дисертационния труд Красимира Георгиева коректно е извела своите приноси. Като цяло дисертационният труд има теоретична стойност и стига до резултати, които могат ефективно да се приложат в практиката. Мога само да се присъединя към заключителните думи на докторант Красимира Георгиева: „Справянето с проблема противообществени прояви на малолетните и непълнолетните е от особена важност за обществото, но е и въпрос на политика и на добро управление. Затова всяка държава и местна териториална общност трябва да се стреми към управление, което да е едновременно ефективно и ефикасно, за да може да се определи като успешно“ (Дисертация, стр. 178).

6. Резултати

В резултат от направеното изследване и представения анализ на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, провеждана от органите на местно самоуправление в Република България са направени 21 извода. Тези изводи пък са основание като последен етап от анализа на публичната политика, да се отправят препоръки (10 на брой), предназначени да подкрепят вземането на решения относно приемствеността и /или изменението на изследваната и анализирана политика.

7. Публикации

Дисертантът Красимира Георгиева е представила 4 публикации по темата на дисертационния труд, направени в периода 2019-2020 г. Като тематика и по обем те дават представа за основните моменти от работата по разработване на дисертационния труд. Работите са публикувани в сборници от доклади на научни конференции в страната, като една от тях е на английски език.

8. Критични бележки и въпроси

Дисертационният труд е напълно удовлетворителен от гледна точка на неговата структура и съдържание. Имам три незначителни забележки, свързани с паратекстовете, а не със съдържанието на работата. Първата се отнася до цитиранията и позоваванията. Красимира Георгиева използва два стандарта на цитиране, позоваване и отпращане – „под линия“ и чрез скоби в текста. Това затруднява преценката доколко и в каква степен са използвани всичките 166 източника, които е посочила като библиография.

Втората е относно библиографското описание на публикациите по темата на дисертацията (Автореферат, стр. 35; Дисертация, стр. 192), в което липсва нейното име като автор.

Третата – Авторефератът не е страниран.

Сигурен съм, че тези грешки не са допуснати заради недобросъвестност, затова и лесно ще бъдат поправени в по-нататъшната научна работа на дисертанта.

9. Заключение

В заключение, изразявам своята **положителна** оценка за дисертационния труд на тема: „Изследване на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните провеждана от органите на местно самоуправление в Република България“, разработена от Красимира Павлова Георгиева, редовен докторант по докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социална политика“, професионално направление 3.4 Социални дейности. На членовете на уважаемото научно жури предлагам да бъде дадена на Красимира Павлова Георгиева образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.4 Социални дейности.

15.03.2021 г.

Подпис:

Доц. д-р Бойчо Бойчев